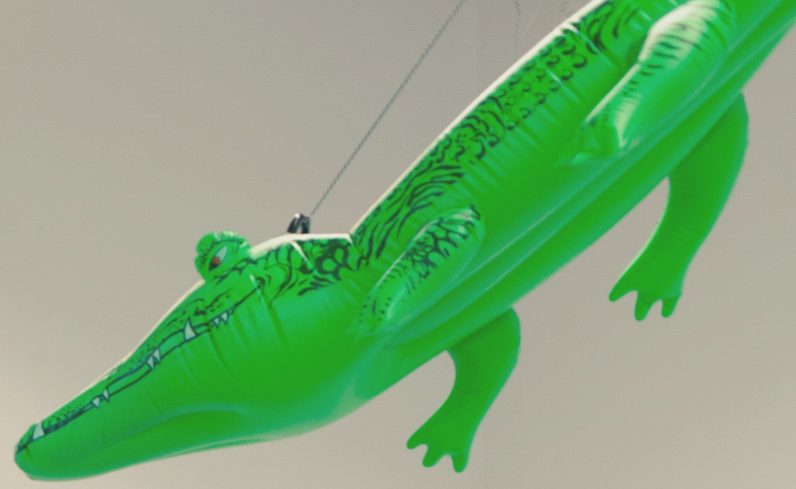

200 JAAR KUNSTONDERWIJS IN MAASTRICHT

Maastricht Institute of Arts van Zuyd Hogeschool bestaat 200 jaar en is daarmee een van de oudste kunstacademies van Nederland. In deze publicatie treft u tien portretten aan van recent afgestudeerden en een inkijk in de werkplaatsen, het kloppend hart van de opleiding.

‘Het is een open
gemeenschap
waar je wordt
uitgedaagd.
Uitgedaagd om
te verkennen.
Uitgedaagd om
je te ontplooien
en te reflecteren.
Uitgedaagd tot
creativiteit.’

De kunsten en het daarbij horende kunstonderwijs vertegenwoordigen een essentiële rol binnen de ontwikkelingen van onze maatschappij. Met het oog op onze samenleving en de wereld in zijn totaliteit lijkt het woord ‘veranderen’ het meest kenmerkend voor de actuele status quo.

Maastricht Institute of Arts, dat onderdeel is van Zuyd Hogeschool, bestaat dit jaar 200 jaar. Directeur Angenieta Kuijpers over de jubilaris: ‘Het is een open gemeenschap waar je wordt uitgedaagd. Uitgedaagd om te verkennen. Uitgedaagd om je te ontplooien en te reflecteren. Uitgedaagd tot creativiteit. Maastricht Institute of Arts is een werkplaats, intercultureel en internationaal. Een werkplaats waar je vakmanschap ontwikkelt. Waar talent tot bloei komt. Waar gelijkgestemden en andersdenkenden elkaar ontmoeten, een vitale plek in de stad. Een levende, opwindende plek. Waar je welkom bent, waar je je thuis voelt. Waar je naartoe komt om betekenisvol te werken en te leren.’, aldus Angenieta Kuijpers.

Entree van Maastricht Institute of Arts met werk van Bas de Wit. foto Jonathan Vos

LEREN DENKEN

Maastricht Institute of Arts stelt de werkplaatsen centraal in de kunstopleiding. Ideeën krijgen vorm tijdens het maken, een proces dat weer nieuwe ideeën oproept. ‘Het blijft een leven lang maken en een leven lang leren.’

DOOR PAUL VAN DER STEEN

De eerste opdracht voor de studenten van de Master Interior Architecture bij Maastricht Institute of Arts is het zelf maken van een Japanse theekom. Ruw materiaal verandert heel langzaam in een betekenisvol eindproduct.

En elke keer ziet Josef Bischofs, opleidingsmanager Architectuur Academie Maastricht, dezelfde patronen. ‘De eerste dag zijn er de blikken in de trant van “wat zijn we nu aan het doen?” en het ongeduld bij de trage voortgang. Daarna krijgen de studenten er plezier in.’ Waar het om gaat bij deze opdracht is niet alleen een kennismaking met materialiteit, met maken, maar ook met de cultuur en rituelen die aan de theekom zijn verbonden. Josef Bischofs: ‘We beginnen altijd met een theeceremonie die volgens oude tradities verloopt.’

Het is een opdracht die veel van de belangrijkste lessen van de kunstopleiding in zich heeft, zegt Josef Bischofs. ‘Daarnaast is vooral een kritische houding belangrijk. Dat betekent niet dat je een negatieve positie inneemt, maar dat je kritisch reflecteert op de rol van de kunstenaar. Als die iets doet, wordt er wat in beweging gezet. Er is sprake van een interventie in een bestaande context door de verbeelding van de kunstenaar. Wat doe je? Wat betekent dat? Dat zijn cruciale vragen.’

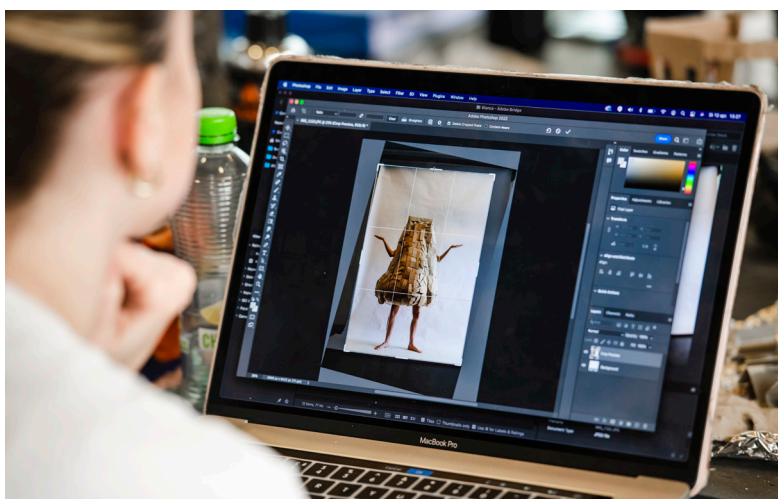
‘ECHT AFVAL BESTAAT DAN NIET MEER; HET IS GRONDSTOF, OOK IN HET KUNSTONDERWIJS’

Studenten leren het misschien nog wel het beste in de werkplaatsen van het Maastricht Institute of Arts. Het Franse woord ‘atelier’ (werkplaats) is afgeleid van het Latijnse woord ‘astella’: houtschaafsel. Het schaven, dat hier plaatsvindt, is niet alleen het vormgeven van gedachten maar evengoed het krijgen van nieuwe gedachten. De werkplaats biedt alle ruimte voor experimenteren; één van de motto’s in de opleiding is ‘denken met je handen’.

De werkplaatsen hadden altijd een belangrijke rol binnen Maastricht Institute of Arts. Sinds kort hebben ze een zelfstandige positie, ‘om recht te doen aan hun centrale plaats’, aldus Josef Bischofs, die leiding gaf aan het denkproces.

Anke Bos is aangesteld als coördinator van de werkplaatsen. De centrale positie en de extra ruimte die ze krijgen stemmen haar tevreden: ‘Studenten worden bepaalde uren vrij geroosterd om aan de

MET JE HANDEN

foto's Jonathan Vos

slag te gaan in een van de werkplaatsen of om er workshops te volgen. Het instituut is een voorstander van denken en maken over de diverse kunst disciplines heen. Het mooie is dat de meeste studenten van de huidige generatie dat al zelf meebrengen: die hebben van nature al een soort hybride karakter.

Intussen gaat de klimaatverandering niet aan het instituut voorbij. In de kunsten, die traditioneel een avant-garderol opeisen, is ontkennen of berusten niet aan de orde, zegt Anke Bos, net zomin als roepen dat nieuwe technologie het wel zal oplossen. 'Denken over circulariteit en duurzaamheid hoort bij de kritische houding die een kunstenaar moet hebben. Onze werkplaatsen krijgen stilaan hun recyclestraten, gericht op het hergebruik van materiaal. Studenten zijn er ook heel bewust mee bezig. Soms leidt dat ertoe dat ze zich serieus afvragen of ze überhaupt nog wel iets moeten maken. Vaker gaan ze op zoek naar resten of spullen die ze een tweede bestemming kunnen geven. Daar moeten we ook naartoe. Echt afval bestaat dan niet meer. Het wordt grondstof.'

Nieuwe technologische ontwikkelingen zijn geen bedreigingen voor de

kunstpraktijk, denkt Josef Bischofs. 'Artificiële intelligentie biedt nieuwe mogelijkheden. Het is een extra naast de traditionele pen en andere gereedschappen.' De kunstopleidingen van Zuyd Hogeschool kennen inmiddels een lectoraat 'Technology Driven Art'.

Anke Bos vindt het mooi om te zien hoe verschillend studenten opereren in de werkplaatsen. 'De een wil bij machines alles heel precies leren, elke stap uitgelegd krijgen. De ander gaat, wanneer zelfstandig werken met machines eenmaal is toegestaan, heel erg een eigen weg. Die probeert van alles uit en vindt op die manier soms nieuwe toepassingen of nieuwe ideeën. Het mooie is dat ze van elkaar leren, of het nu om creativiteit gaat of om het vermogen om iets er zo perfect mogelijk te laten uitzien.'

Wie een opleiding van Maastricht Institute of Arts heeft afgerond, heeft zich drie houdingen eigengemaakt: de autobiografische (het eigen verhaal), de autodidactische en de professionele houding. Josef Bischofs: 'Wie daarbij ook kritisch integraal reflecteert, is klaar om zelfstandig het veld in te gaan en zichzelf waar te maken. Het blijft een leven lang leren en een leven lang maken!'

DE GEÏNSPIREERDE SCHILDER DIE OOK DOUANIER IS

RUTGER DE VOS (Heerlen, 1997)
Autonome Beeldende Kunst

‘In mijn begintijd op de academie twijfelde ik tussen de opleidingen Vormgeving | Design en Autonome Beeldende Kunst. Het werd het laatste. Design is me uiteindelijk toch iets te praktisch. Mooi dat iets een functie heeft, maar in veel gevallen ben je alleen maar daar naartoe aan het werken. Bij Autonome Beeldende Kunst ligt vooraf veel minder vast. Je werkt een stuk intuïtiever.

Het was mooi om voor mijn afstuderen een hele ruimte te mogen vullen. Ik heb het breed gehouden, want het is toch je visitekaartje naar de kunstwereld. Je laat ook zien wie je bent.

Wie ik ben? Een humorist. Vaak op het cynische af. Dat is mijn manier om kritisch te reflecteren op alles wat bestaat en gebeurt. Die humor kan heel raak zijn, maar maakt het meteen ook iets lichter.

De laatste tijd ligt de nadruk vooral op schilderen. Schilderijen zijn gemakkelijker te vervoeren en te verkopen. Inmiddels ben ik begonnen als douaneambtenaar. Die kantoorwereld is echt volledig nieuw. Er bestaan dus echt mensen die met post-its, plakband en nietjes werken. Ik had dat zelf nog nooit gedaan.

Ik wil die baan gaan combineren met een praktijk als autonoom kunstenaar. En ja, dat werk bij de douane bezorgt me ook daarvoor inspiratie. Hoe dat gaat uitpakken, weet ik nog niet. Maar het gaat komen.’

IK KWAM UIT BIJ EEN PUBLIEK BADHUIS

DASHA MURASHKINA (Rostov aan de Don, 1994)
Master Interior Architecture

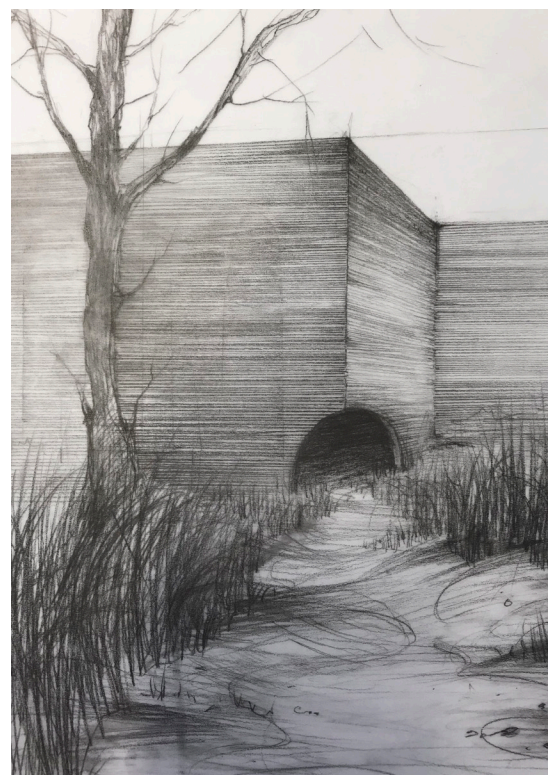
‘De bacheloropleiding architectuur die ik in Rusland volgde, was erg ambachtelijk. In het vervolg wilde ik me theoretisch verdiepen. In Maastricht is daar ruimte voor.

Voor mijn afstuderen ben ik uitgekomen op het thema oprechtheid, dat wat architectuur betekenisvol maakt. Ik ben daar diep ingedoken, door onder meer de filosofie van het existentialisme, ideeën uit de psychoanalyse en de literatuur van Dostojevski te bestuderen.

Uiteindelijk komt het erop neer om je innerlijke waarheid te kennen. Niet je gefabriceerde zelfbeeld. Niet de waarheid van horen zeggen. Nee, je echte innerlijke waarheid.

Met dat idee in gedachten ben ik naar de architectuur uit de Sovjettijd gaan kijken. In het grootste deel van de geschiedenis van de USSR was er geen ruimte voor oprechtheid. In de periode na de revolutie wilde de architectuur zich vooral afzetten tegen het oude. In de jaren onder Stalin was alles gebonden aan strakke regels, moesten gebouwen vooral imponeren en neigden stijlen weer naar classicisme. Pas in de laatste jaren van de Sovjetunie kwam er ruimte voor modernisme, waarin de plek, de cultuur en meer persoonlijke elementen te zien konden zijn.

Voor de praktische kant van mijn afstuderen ben ik een nieuwe bestemming gaan zoeken voor de al jaren leegstaande Don Boscokerk in Maastricht. Ik kwam uit op een publiek badhuis, iets wat de Nederlandse cultuur eigenlijk niet kent. Van de aanvankelijke plannen voor ombouw kwam ik uit op het gebruiken van de ruïne die het gebouw stilaan is geworden. Het water kan en mag er letterlijk naar binnen regenen.’

IK VERTEL ZONDER HEEL NADRUKKELIJK TE WILLEN VERTELLEN

SANNE BERGER (Maastricht, 1999)
Vormgeving | Visuele Communicatie

‘De bundel die ik voor mijn afstuderen maakte heet *Gemoeilijk*. Die titel komt uit een gedicht dat ik schreef, met de regels

*En echt,
geloof me,
ik weet ook wel
dat ik al mijn gemoeilijk
op jouw gemakkelijk plaats*

Iedereen maakt dezelfde dingen door. Kent zijn of haar worstelingen. Alleen blijft het vaak onzichtbaar. Mensen beginnen al met de vraag: ‘Alles goed?’ Op social media toont iedereen zijn beste zelf.

In het boek heb ik mijn twee passies kunnen combineren; tijdens mijn studie Vormgeving | Visuele Communicatie ben ik ook steeds drukker geworden met het schrijven van gedichten. Onder leiding van Merlijn Huntjens, ex-stadsdichter van Heerlen, zijn we begonnen met een poëziegenootschap, waarmee we op veel mooie plekken en festivals hebben gestaan.

De illustraties in *Gemoeilijk* zijn linoleumsnedes. Die techniek leer je op de academie, maar heeft daar niet de grootste aandacht. Het boek is ook een poging om linoleumsnedes weer onder de aandacht te brengen, omdat het zo’n fijne techniek is.

Het levert illustraties op die heel erg zwart-wit zijn, heel erg “in your face”. Dat contrasteert mooi met mijn gedichten. Die zijn klein en kwetsbaar; mijn dromen, herinneringen, angsten en diepe gevoelens staan in veel gevallen tussen de regels. Ik vertel zonder heel nadrukkelijk te willen vertellen.

Ik hoop dat de bundel ook niet-poëziekeners en -liefhebbers over de streep trekt. De drempel is nog altijd erg hoog - terwijl een roman eigenlijk veel meer eisen stelt. Bij een boek als het mijne kun je van tijd tot tijd een gedicht lezen.’

WORDT HET DUIDELIJK DAT ER HANDEN AAN HEBBEN GEWERKT?

ZOÉ BERTELOOT (Parijs, 1999)
Interdisciplinary Arts

‘De kledingindustrie speelt erg in op een visueel ingesteld koperspubliek. Het ene seizoen is het ene plaatje mode, een volgend seizoen weer een ander. Eigenlijk is het gek dat andere zintuigen een veel beperktere rol spelen. Neem het voelen. Dat speelt hooguit een rol bij het draagcomfort.

Voor mijn afstudeerproject ben ik gaan kijken hoe je dat tactiele een grotere rol zou kunnen geven. Gaan consumenten zich meer hechten aan kleding en minder snel dingen weggooien als ze zich bewuster worden van hoe iets aanvoelt? Wordt het dan duidelijker dat het gaat om producten die ook echt van stof zijn gemaakt, en dat er handen aan hebben gewerkt?

Tijdens Fashionclash, het mode-evenement in Maastricht, heb ik vrijwilligers mee laten doen met mijn project *Wearable Wall of Fashion*. Ik heb ze geïnterviewd over mode en, terwijl ze geblinddoekt waren, laten voelen aan afgedankte kleding. Op basis van wat ze voelden aan textuur, vorm en materiaal moesten ze één stuk uitkiezen.

Het aspect duurzaamheid heb ik niet al te veel op de voorgrond willen zetten. Al hoop ik natuurlijk wel dat meer bewustzijn leidt tot minder achteloos weggooien en minder kopen. Het project heeft me wat dat betreft iets optimistischer gestemd.

Mijn opleiding Interdisciplinary Arts in Maastricht volgde op een bachelor communicatie in Montreal, Canada. Bij mijn terugkeer in Europa kwam ik in Maastricht uit omdat ik daar goede dingen over had gehoord en er het praktische met het theoretische kon combineren. Inmiddels studeer ik aan een universiteit in New York. Daar duik ik nog iets dieper in de theoretische en culturele kanten van mode.’

KINDEREN VAN DE BABY BOOMERS RAMMELDEN AAN DE POORTEN

De geschiedenis van het kunstonderwijs in Maastricht gaat terug tot 1823. De 200-jarige ontwikkeling van wat nu Maastricht Institute of Arts heet, werd beïnvloed door de industrialisering, de naoorlogse geboortegolf, de digitale revolutie, de klimaatverandering en de internationalisering van het onderwijs.

DOOR PAUL VAN DER STEEN

1901

In 1903 werd aan de Kruisherengang de eerste steen gelegd van het De Stuersgebouw, door Alice, dochter van Victor de Stuers.

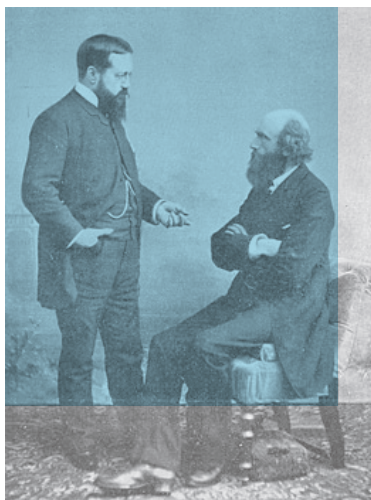
Na zijn studie in Amsterdam keerde schilder Robert Graafland terug naar zijn geboorteplaats Maastricht. Hij werd er in 1898 docent aan het inmiddels zo genoemde Stadsteekeninstituut. Graafland begon in 1901 ook met een Zondagsschool voor Decoratieve Kunsten. Het klasje van Graafland en de Limburgse Kunstkring, die daaruit voortkwam, bleken achteraf kraamkamer voor veel artistiek talent: Henri Jonas, Joep Nicolas, Charles Eyck, Matthias Kemp en Pierre Kemp behoorden tot de afgestudeerden. Graafland zelf zag de laatste decennia van zijn leven vertroebeld door financiële strubbelingen en zijn worsteling met depressies.

1823

Bij het vormgeven van het na de tijd van Napoleon ontstane Koninkrijk der Nederlanden werden de kunsten niet vergeten. Koning Willem I verordonneerde in 1817 al dat zoveel mogelijk steden van Noord tot Zuid tekenscholen dienden te krijgen. De jeugd moest handigheid krijgen 'in het teekenen van het menschbeeld en in de grondregelen der bouwkunde'.

Maastricht kreeg in 1823 haar Stadsteekenschool. Traditionele bedrijven haalden de jongelingen die al het een en ander hadden geleerd graag in huis. Dat gold overigens net zo goed voor nieuwe industrie die, na de eerste initiatieven van glas- en keramiekkfabrikant Petrus Regout, de stad radicaal van karakter deed veranderen.

1844

Victor de Stuers (l) en Pierre Cuypers.

De Maastrichtenaren Théodore en Alexander Schaepkens behoorden tot de meest succesvolle leerlingen van de eerste lichten van de Stadsteekenschool. Théodore won als vijftienjarige al zijn eerste koninklijke medaille en werd op zijn zestiende al docent aan het instituut dat hem eerder opleidde tot kunstenaar. Beide broers togen daarna nog voor studie naar de kunstacademie in Antwerpen. Alexander zou

later, van 1844 tot 1866/1867, als directeur leidinggeven aan de Stadsteekenschool.

Op hun beurt inspireerden de broers weer tal van anderen. Een van Alexanders leerlingen, Victor de Stuers, zou uitgroeien tot de man die eind negentiende en begin twintigste eeuw kunstbeleid en monumentenzorg nationaal op de kaart zette.

1926

Middelbare Kunstnijverheidsschool Maastricht, ca. 1930. Rechts, met hoed: directeur Jos Postmes; links, staand: tekenleraar Jef Scheffers; midden, met hoed: Henri Jonas; staand, met bril en snor: Jos Narinx.

Voor een flinke professionalisering zorgde de Middelbare Kunstnijverheidsschool, die in 1926 ook in Maastricht officieel van start ging. De directeurs Jos Postmes en Jef Scheffers, die in de daaropvolgende decennia leiding gaven aan het instituut, spiegelde zich graag aan de beste van vergelijkbare opleidingen in Nederland en Vlaanderen, zoals die in Amsterdam en Antwerpen. Al vrij snel begon de Middelbare Kunstnijverheidsschool kunstenaars van betekenis af te leveren en een goede naam op te bouwen. De nadruk lag op toegepaste kunsten en kunstnijverheid, zeker nadat de opleiding van beeldende kunsten grotendeels verhuisde naar de in 1948 geopende Jan van Eyck Academie.

afielokaal op de zolder van de locatie Brusselsestraat in de jaren '60.

Zo'n twintig jaar na de Tweede Wereldoorlog begon Nederland in rap tempo te veranderen, al liep de jonge generatie niet langer vanzelfsprekend in de pas. Tijdens en na de kunstopleiding keerden studenten zich openlijk af van gevestigde, maar ook traditioneel opererende namen als Charles Vos en Henri Jonas. In 1964 richtten Lei Molin en Rob Stultiens de beweging Artishock op. Nieuwe vormen en gedachten moesten alle

ruimte krijgen. Meer kunstenaars, allemaal oud-studenten, sloten zich aan en in hoog tempo werden initiatieven ontwikkeld. Een deel van de gevestigde orde kon en wilde het volgen; anderen verzetten zich.

1968

Leslokaal in de Cellebroedersstraat in de jaren '60.

De nieuwe Wet op het Voorgezet Onderwijs (beter bekend als Mammoetwet) nam een groot deel van het Nederlandse schoolstelsel op de schop. Daarbij hoorde ook de introductie van het hoger beroepsonderwijs (hbo). Ook de Maastrichtse kunstopleiding, die al een jaar of tien Stadsacademie voor Toegepaste Kunsten heette, werd zo'n hbo. Het gaf de mogelijkheid om strengere toegangseisen te stellen: behalve artistieke aanleg was havo of mbo een minimaal vereiste vooropleiding. Kandidaatstudenten waren er te over: de kinderen van de babyboomers rammelden aan de poorten.

1993

Bouw van de door Wiel Arets ontworpen nieuwe vleugel op de huidige locatie aan het Herdenkingsplein.

De Maastrichtse kunstopleidingen veranderden in de loop van de tijd regelmatig van adres. Een min of meer vaste plek kon ontstaan na het neerstrijken in het geboortehuis van Victor de Stuers, Brusselsestraat 77. In eerste instantie werd er uitgebreid naar nr. 75 maar met nieuwbouw, naar ontwerp van stadsarchitect Frans Dingemans, en zeker na de uitbreiding in 1993 naar een ontwerp van Wiel Arets, richtte de Academie zich steeds meer op het Herdenkingsplein. De werkomstandigheden van personeel en studenten werden moderner en comfortabeler. De oudbouw van de inmiddels tot Academie Beeldende Kunsten omgedoopte opleiding werd geïntegreerd in de modernistische nieuwbouw.

21e eeuw

Academieleven anno 2023 bij de opleiding Communication and Multimedia Design

Vanaf 2020 verandert de naam naar Maastricht Institute of Arts.

In 2023 viert het instituut het 200-jarig bestaan en staan er mooie toekomstplannen in het vizier. Onder andere een verbouwing en diverse onderwijsontwikkelingen.

Meer over de geschiedenis en alumni van het instituut lees je op www.thebraid.nl.

DE THEORIELESSEN ZETTEN ME ENORM AAN HET DENKEN

THOM VAN SCHAİK (Bergeijk, 1998)
Vormgeving | Design

‘Toen ik in Maastricht begon, dacht ik vooral aan de opleiding Autonome Beeldende Kunst. Na verloop van tijd koos ik voor Vormgeving | Design, voor edelsmeden, ook om veel in de werkplaatsen bezig te kunnen zijn.

Het meest waardevolle in al die jaren academie waren de lessen designtheorie. Die zetten me enorm aan het denken. Ik werd vooral geraakt door het inzicht dat de meeste producten niet worden gemaakt, omdat ze per se nodig zijn, maar omdat de marketing ons laat geloven dat we ze nodig hebben. Een tijdlang heb ik me afgevraagd of ik nog wel iets moest willen maken in zo’n wegwerpcultuur.

We zijn ver af komen te staan van het idee dat iets gemaakt moet worden, helemaal als het om kleding gaat. Mensen zouden daar bewuster van moeten worden gemaakt. Materiële waarde kan zaken exclusiever maken. Maar dat doet ook iets met de toegankelijkheid. Voor het theoretische deel van mijn afstuderen ben ik emotionele waarde gaan bestuderen.

Voor het praktische deel ben ik gaan kijken hoe ik kleding door samenvoeging met sieraden waardevoller kan maken. Ik kwam uit bij de knoop. Mijn grootmoeder bewaarde knopen in een doos, voor hergebruik.

Kijk bijvoorbeeld naar een poloshirt. Dat heeft kunststof knoopjes. Zet er zilveren op en je maakt het shirt meteen een stuk persoonlijker. Als ze afneembaar zijn, kun je ze ook op andere manieren gebruiken. Ik heb dat idee ook doorgetrokken naar afneembare mouwen en manchetten.’

foto privé

IK ZAG EEN WIRWAR VAN GEBOUWEN EN HEEL VEEL AUTO'S

JEROEN GEREKENS (Heerlen, 1998)
Master Architectuur

'De stad hield me altijd al bezig. Dat werd sterker nadat we in september 2021 met de academie een excursie naar Luik maakten. Ik zag een wirwar van gebouwen en stijlen en vooral heel veel auto's.

Het contrast met Maastricht was ook enorm. Daar wordt veel zorgvuldiger met historie omgegaan en is het centrum deels autovrij dan wel autoluw. Waarom hadden twee zo kort bij elkaar gelegen steden met deels parallel lopende geschiedenissen een zo verschillend karakter?

Kwaliteiten heeft Luik zeker ook. Denk aan de verbinding van de stad op sommige plekken, het prachtige park bij museum La Boverie of de hoogteverschillen met bijvoorbeeld de beroemde trap vanuit het centrum naar de citadel. Op vroegere stadsplattegronden zie je ook terug hoe de routing heel logisch was: straten leidden naar pleinen met de belangrijke kerken.

Ik heb me gericht op de Sint-Jacobskerk en de naaste omgeving. Een gotische kerk met een geschiedenis, die duizend jaar teruggaat, staat daar naast brutalistische torenflats. Analyses en ontwerpen tekende ik voornamelijk met de hand, om gevoel te krijgen bij de plek. Door het autoluw maken en het anders inrichten van de omgeving blijf je oude, vanzelfsprekende verbindingen te kunnen herstellen, waarbij de gebouwen, ook de moderne, beter tot hun recht komen.

Voorlopig blijft het bij een vingeroefening. Van uitvoering is geen sprake. Hoewel: Luik denkt na over het aanpassen en autoluwer maken van de stad, dus in een later stadium kan het daar nog ooit van pas komen.'

foto privé

ZONDER BEZOEKERS BESTOND HET WERK EIGENLIJK NIET

EEFJE KARSMAKERS (Eindhoven, 1998)
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

‘Het creatieve zat er al jong in. Het begon met tekenen. Later kwamen daar andere disciplines bij zoals schilderen en keramiek. Voor mijn afstudeerproject heb ik met gips gewerkt. Dat is mooi materiaal, dat zijn eigen beweging kent; voor een deel heb je het niet in de hand. Om daar dan toch zo goed mogelijk mee te werken, is een spannende uitdaging.

Het eindwerkstuk gaat over de dood en de vergankelijkheid. Bezoekers van de graduation show *The Beginning* betraden een ruimte met heel veel gipsscherven. Aan de wand hingen afdrucken van boomschors.

Mijn eindwerk is een environment. Mensen werden er onderdeel van. Zonder bezoekers bestond het werk eigenlijk niet.

De bezoekers kwamen zelf met allerlei interpretaties. Een deel van hen legde het verband met de vergankelijkheid, anderen niet. Bij schoolklassen die langskwamen was dat minder; scholieren zijn natuurlijk minder bezig met de dood. Dat het over achterlaten ging, zag een aantal van hen dan weer wel. Ze lieten natuurlijk ook zelf hun sporen na in de ruimte.

Intussen heb ik een baan als docent kunst & cultuur en tekenen op een middelbare school in Schijndel. Ik hoop daar op zijn minst een deel van de leerlingen te laten zien hoe belangrijk kunst kan zijn, ook en misschien wel vooral op die leeftijd. Omdat je er gevoelens in kwijt kan, die je niet onder woorden weet te brengen. En omdat het de verbeeldingskracht vergroot. Die nieuwe baan slokt even alle aandacht op. Als ik straks wat meer ben ingewerkt, hoop ik ook mijn kunstenaarschap weer op te kunnen pakken.’

BIJ MIJN OPA'S DOOD ZAG IK DE MOOIE KANTEN VAN ROUWEN

LENNART KORPORAAL (Amersfoort, 1997)
Vormgeving | Architectuur en Interieur

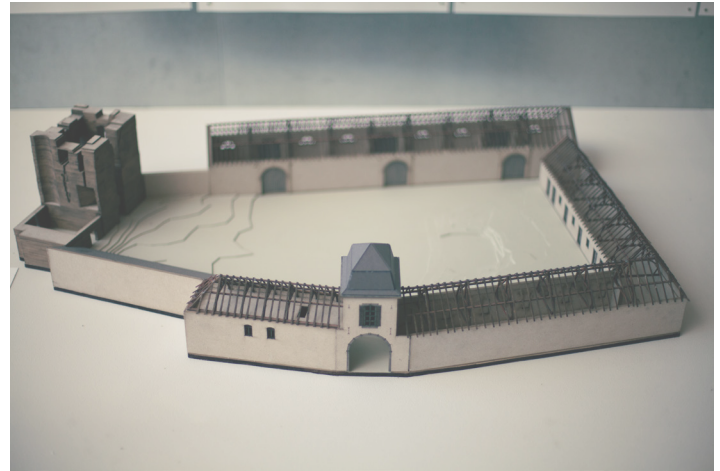
‘Sommige kinderen tekenen alleen maar auto’s. Ik was er zo een die steeds gebouwen tekende. Ouders van een vriendje bij wie ik speelde in groep 4 van de basisschool vertelden me later dat ik het toen al had over architect worden. Zelf wist ik dat niet meer. In mijn eindexamenjaar op de mavo heb ik wel een werkstuk gemaakt over de weg die ik zou moeten afleggen om architect te worden.

Via mbo en hbo bouwkunde ben ik bij de opleiding Vormgeving | Architectuur en Interieur in Maastricht terecht gekomen. Vanuit mijn wens om niet alleen technisch, met het uitrekenen en tekenen van constructies, bezig te zijn, maar ook echt ontwerpend, dingen bedenkend.

Als plek voor mijn afstudeerscriptie viel mijn oog op Hoeve Lichtenberg. Een unieke locatie op de Sint Pietersberg, aan het einde van Maastricht, aan het einde van Nederland, met een vijftig meter diepe klif.

Ik wilde er een crematorium van maken. Eigenlijk niks voor mij, want lang wilde ik zo weinig mogelijk met de dood te maken hebben. Totdat mijn opa overleed. Toen zag ik dat samen rouwen ook mooie kanten heeft.

Het ontwerp zelf is ook geïnspireerd door opa’s uitvaart. Die vond plaats onder een bloeiende blauwewegen in zijn eigen tuin. Het crematorium heb ik ontworpen zodat vrijwel alle ruimtes gericht zijn op de binnenplaats van de hoeve. Daar komt een tuin waar elk seizoen iets anders bloeit. En er komt ook een horecagelegenheid met mooi inzicht die in het weekend ook open is voor gewoon bezoek. Zo gaat het taboe rond de dood een beetje weg, hoop ik.’

foto privé

foto's privé

DE COMBI VAN GAME DESIGN EN STORYTELLING VOELT GOED

RENSKE MAAS (Maastricht, 2000)
Communication and Multimedia Design

‘Het was zoeken naar een opleiding die echt mijn hart had. Aanvankelijk studeerde ik voor onderwijsassistent. Dat vond ik leuk, maar ik miste iets waarvoor ik me echt met alle energie kon inzetten, iets dat ik met passie kon uitvoeren. Bij Maastricht Institute of Arts zag ik de combinatie van game design en storytelling. Dat voelde goed.

Ondertussen was ik volwassen aan het worden. Dat is af en toe een flinke worsteling. Ik zie dat ook bij leeftijdgenoten om me heen. De zoektocht naar identiteit: wie ben ik? De ongewisse toekomst. De prestatiedruk. Het willen voldoen aan hoge verwachtingen.

Juist dat proces komt terug in mijn afstudeerproject. Ik combineer de technieken van game design met new age-achtige inzichten. Als gebruiker van het interactieve spel leg je een pad af en kom je onderweg van alles tegen. Dat wandelen is ook voor jongeren na de coronapandemie inmiddels een bekend fenomeen. Het is een manier van tot jezelf komen. De gebruikte kleuren staan voor gevoelens en eigenschappen: geel bijvoorbeeld voor vrolijkheid en paars voor creativiteit.

Zelf probeer ik in balans te zijn. Ik zoek nu een vaste baan. Parttime, want een deel van de tijd wil ik overhouden om een praktijk als freelancer van de grond te krijgen. Onder meer om mijn game verder door te ontwikkelen. Daarbij komt het niet alleen op mezelf aan. Om er echt een succes van te maken moet ik op zoek naar partners, die het project mee kunnen dragen.’

DE MEDISCHE OPDRACHTEN KOMEN ERAAN HOOR

SUZANNE STELWAGEN (Hunsel, 1998)
Master Scientific Illustration

‘Drie jaar lang studeerde ik biologie in Wageningen. Het wetenschappelijke sprak me aan, maar ik miste iets. In eerste instantie was me niet eens duidelijk wat. Toen ik me ging oriënteren op andere studies kwam ik uit bij de Master Scientific Illustration in Maastricht en wist ik het: ik wilde ook creëren.

Op de opleiding kwam ik tot mijn verbazing aan de medische kant terecht. Vanwege de menselijke component, denk ik. Je helpt iemand verder. Dat gevoel heb je bij een gedetailleerde tekening van dinosauriërs toch minder. Dan blijft het beperkt tot ‘heel interessant’.

Met mijn docent anatomie op de medische faculteit van de Universiteit Maastricht sprak ik weleens over de embryonale fase van de mens. Die kende dus mijn interesse voor dat onderwerp. Er werd gezocht naar iemand die fouten in de ontwikkeling van embryo's kon tekenen. Dat werd mijn afstudeerproject.

De dimensie tijd maakt het extra complex. Je legt fases van een embryo vast. Een aanzicht dat voor een bepaald moment goed werkt, kan voor een later stadium veel minder geschikt zijn. Het is wel een beetje te vergelijken met animatie, waar de component tijd ook zo'n belangrijke rol speelt.

Inmiddels ben ik gestart als freelancer. Mijn eerste opdracht is het tekenen van kwalen voor een professor die ik nog ken uit Wageningen. Maar de medische opdrachten komen eraan, hoor. De meetings daarover zijn al gepland.’

ACTIVITEITEN VAN HET INSTITUUT

18 november 2023, 10-15 uur

Open Dag

22-24 november 2023

Congres: Gegoten Gips, Kunst of Ambacht?

14 december 2023, 14.30 uur

Onthulling beeldengroep *De Burgers van Maastricht*, ontwerp door Atelier Les Deux Garçons

27 januari 2024 10-15 uur

Open Dag

21 maart 2024, 18-21 uur

Open Avond

4-7 juli 2024

Graduation Show *The Beginning*

EXPOSITIE GIPSOtheek

T/m 25 februari 2024 in het Bonnefanten Maastricht

Tussen Kunst en Kopie

Ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan presenteert het Bonnefanten museum een aanzienlijk deel van de collectie gipsen afgietsels: de Academische Gipsotheek Maastricht.

Maastricht Institute of Arts bestaat uit zeven bacheloropleidingen, drie masteropleidingen en één associate degree:

Autonome Beeldende Kunst
Communication and Multimedia Design
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Interdisciplinary Arts
Vormgeving | Architectuur en Interieur
Vormgeving | Design
Vormgeving | Visuele Communicatie
Master Architectuur
Master Interior Architecture
Master Scientific Illustration
Architectural Crafts, associate degree

Maastricht Institute of Arts
Herdenkingsplein 12
6211 PW Maastricht

www.zuyd.nl/maastrichtinstituteofarts
www.zuyd.nl/200jaarmaastrichtinstituteofarts
www.thebraid.nl

Onderdeel van de Academische Gipsotheek Maastricht: De profetes Anna van het westportaal van de kathedraal van Reims (1823-1965). foto Jonathan Vos

COLOFON

Dit is een publicatie van Bodosz Uitgevers in opdracht van Maastricht Institute of Arts. De inhoud valt buiten de hoofdredactionele verantwoordelijkheid van ZOUT Magazine.

Eindredactie: Bodosz Uitgevers
Fotografie (tenzij anders vermeld): Vince van de Poel
Teksten en interviews: Paul van der Steen
Coverbeeld: Vince van de Poel
Vormgeving: Hendrickje van Dijk